

Påverkardagen 2019: förhandsuppgift för gymnasiet

Ekologi och ansvar för miljön i verksamheten

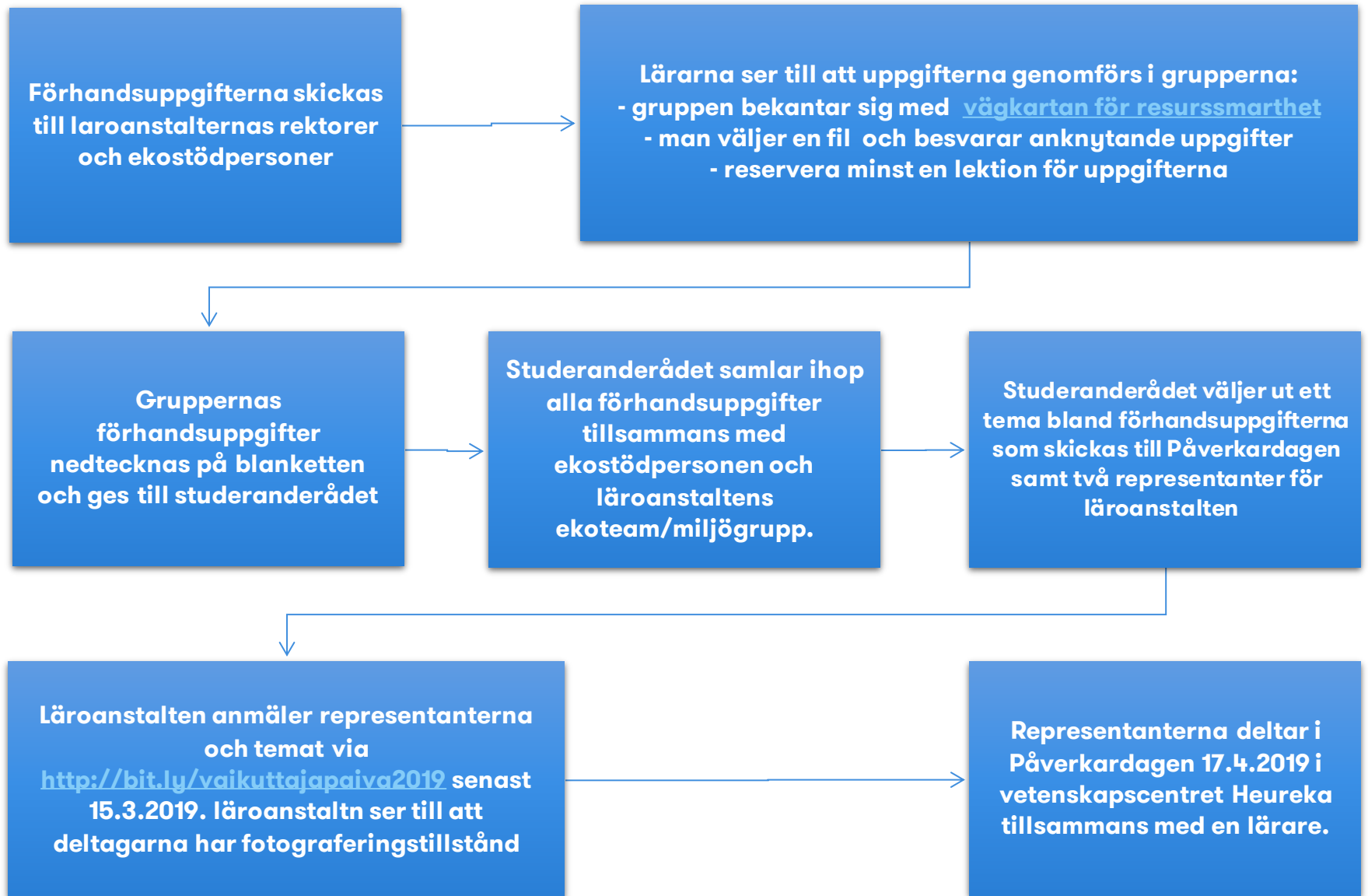
Påverkardagen

- Syftet med Påverkardagen är att informera om olika sätt att påverka i Vanda och ge barnen och ungdomarna en möjlighet att bli hörda samt påverka stadens utveckling och beslutsfattande.
- Den första Påverkardagen ordnades år 2008.

Påverkardagen 2019

- Ordnas onsdag 17.4 i vetenskapscentret Heureka.
- Två elever/studerande från varje läroanstalt och andra stadiets läroanstalt deltar i dagen.
- Temat för Påverkardagen 2019 är ekologi och ansvar för miljön i verksamheten. Temat behandlas med hjälp av färdkartan för resurssmarthet.
- Förhandsuppgifternas resultat skickas via bildningsväsendets miljöarbetsgrupp till berörda aktörer inom Vanda stad.

VÄGKARTAN FÖR RESURSSMARTHET

Krympande naturresurser och en fortskridande klimatförändring tvingar städerna till att effektivare ta ansvar för miljön i sin verksamhet.

Vanda stads svar på denna utmaning är en vägkarta för resurssmarthet. Resurssmarthet betyder en förmåga att använda naturresurser med eftertanke och på ett sätt som främjar en hållbar utveckling. Denna vägkarta är ett av programmen som verkställer stadens strategi.

Vandas vägkarta för resurssmarthet sträcker sig fram till år 2030 och enligt den kommer Vanda att om 12 år vara en utsläppsfri och avfallsfri stad som utnyttjar naturresurser på ett hållbart vis.

På vägkartan för resurssmarthet rör vi oss framåt i fyra faser som är energiförbrukning och -produktion, samhällsstruktur och mobilitet, förslitning och material samt Vandabo och ansvarsfull.

För att kunna förverkliga vägkartan har varje verksamhetsområde i Vanda, också bildningsväsendet, gjort upp en egen verkställighetsplan för hela fullmäktigeperioden 2018–2021. Bildningsväsendets verkställighetsplan innehåller noggranna åtgärder för varje resultatområde.

ENERGIPRODUKTION OCH - FÖRBRUKNING

Bildningsväsendets verksamhetsområde har som mål att stödja och hjälpa Vandaborna att bli mer energimedvetna och hålla nere energiförbrukningen i de lokaliteter de använder.

SAMHÄLLSSTRUKTUR OCH MOBILITET

År 2021 kommer utsläppssnål mobilitet att vara vardag inom bildningsväsendet. Därför vill vi göra det lättare att ta sig fram med egen muskelkraft, t.ex. genom att gå eller cykla till och från olika tjänster.

FÖRSLITNING OCH MATERIAL

Bildningsväsendet strävar mot materialeffektiv verksamhet år 2021. Det avfall som uppstår sorteras till återanvändning och vi skaffar tjänster, mat, varor och lokaliteter ekologiskt och lokaliteterna vi förvaltar används effektivt.

VANDABO OCH ANSVARSFULL

Bildningsväsendet stödjer barns och ungas utveckling mot miljöansvar och ekosocial bildning. Hit hör att skapa och upprätthålla ett sunt förhållande till naturen. Inom bildningsväsendet tar också de anställda ansvar för miljön i sitt arbete och det satsas på miljöledning.

Förhandsuppgiften

- Välj en av filerna (färgerna) i vägkartan för resurssmarthet och besvara anknyttande frågor
- Nedteckna era svar på den bifogade blanketten. Blanketten hittas också på Påverkardagens webbsida:

<http://www.vantaa.fi/vaikuttaja-paiva>

ENERGIPRODUKTION OCH -FÖRBRUKNING

Energiproduktionen och -förbrukningen orsakar merparten av växthusgasutsläppen i Vanda. Bildningsväsendets verksamhetsområde har som mål att stödja och hjälpa Vandaborna att bli mer energimedvetna och hålla nere energiförbrukningen i de lokaliteter de använder. I skolorna betyder det att man talar om energi, kontrollerar och offentliggör förbrukningen i läroanstalt och vidtar åtgärder för att minska förbrukningen.

ENERGIPRODUKTION OCH -FÖRBRUKNING

FRÅGOR:

- Till vad förbrukas energi (el, värme) i er läroanstalt?
- Vilka åtgärder kunde läroanstalten genomföra för att minska på energiförbrukningen?
- Hur kan ni följa upp energiförbrukningen i er läroanstalt? Hur synliggörs uppföljningen för de studerande?

SAMHÄLLSSTRUKTUR OCH MOBILITET

Trafikens andel av växthusgasutsläppen är 36 %. För att kunna minska på utsläppen är det viktigt att få fordonens bränsleförbrukning att minska, använda förnybart bränsle och främja smarta resval.

År 2021 kommer utsläppssnål mobilitet att vara vardag inom bildningsväsendet. Därför vill vi göra det lättare att ta sig fram med egen muskelkraft, t.ex. genom att gå eller cykla till och från olika tjänster. Läroanstaltens uppgift är att stödja och göra det möjligt för elever och anställda att ta sig fram med egen muskelkraft eller kollektiva färdmedel till läroanstalt och under skoldagen.

SAMHÄLLSSTRUKTUR OCH MOBILITET

FRÅGOR:

- Hur tar ni er till läroanstalt? Hur förflyttar ni er till era hobbyer eller till butiken eller när ni besöker era kompisar?
- Hur kunde man göra användningen av egen muskelkraft eller kollektiva färdmedel mer lockande?

FÖRSLITNING OCH MATERIAL

En hållbar användning av naturens resurser är en av hörnstenarna för resurssmarthet. För att uppnå detta står ansvarsfull förbrukning och främjande av cirkulär ekonomi i centrum. Eftersom matproduktionens miljöeffekter är omfattande och det konsumeras mycket mat betonas verksamhetsområdets roll som inköpare av måltidstjänster.

Bildningsväsendet strävar mot materialeffektiv verksamhet år 2021. Det avfall som uppstår sorteras till återanvändning och vi skaffar tjänster, mat, varor och lokaliteter ekologiskt och lokaliteterna vi förvaltar används effektivt.

I skolorna betyder detta prioritering av klimatvänlig mat, sam användning, användning av återvinningsmaterial och ansvarsfulla inköp t.ex. vid datateknikupphandlingar.

FÖRSLITNING OCH MATERIAL

FRÅGOR:

- Hur kunde man få de studerande att hellre välja vegemat i skolorna?
- Vilka avfallskällor finns det i er läroanstalt? Hur kunde ni minimera mängden avfall i läroanstalten?
- Vilka åtgärder underlättar sorteringen av avfall?

VANDABO OCH ANSVARSFULL

Vandaborna, som kan och vill leva på ett miljömedvetet sätt spelar en viktig roll i den miljömedvetna verksamheten. Vandabor är stadens anställda, invånare, kunder, företag och olika samfund.

Bildningsväsendet stödjer barns och ungas utveckling mot miljöansvar och ekosocial bildning. Hit hör att skapa och upprätthålla ett sunt förhållande till naturen. Inom bildningsväsendet tar också de anställda ansvar för miljön i sitt arbete och det satsas på miljöledning.

I skolorna betyder det att man skapar en miljömedveten verksamhetskultur och att olika teman inom miljöansvar syns i undervisningen på ett ämnesövergripande sätt.

VANDABO OCH ANSVARSFULL

FRÅGOR:

- Hur borde läroanstalten agera för att främja inläringen av klimatvänliga åtgärder?
- Hurdan information om klimatvänliga sätt och åtgärder kan läroanstalten erbjuda de studerande?
- Hur borde läroanstalten behandla begränsningen av och anpassningen till klimatförändring?
- Hurdana klimatvänliga åtgärder kan vi genomföra?

Påverkardagen 17.4.2019

Ekologi och ansvar för miljön i verksamheten

- Påverkardagen ordnas i vetenskapscentret Heureka onsdag (adress Vetenskapsparken 1) onsdag kl. 9.00-15.00. Representanterna för högstadierna och andra stadiet deltar kl. 12.00-15.00. Anmälan inleds kl. 12.00.
- Dagens struktur:
  - Välkomstord
  - Orientering inför temat
  - Gruppdiskussioner
    - De studerande har indelats i grupper på förhand
    - Lärarprogrammet ordnas i kulturfabriken Vernissa (adress Dickursbyvägen 36)
    - Sammandrag och slutsatser
- Ett mer detaljerat program skickas senare till läraren som angetts på anmälningsblanketten.

Hjälp och mer anvisningar inför förhandsuppgifterna, vidare information om Påverkardagen:

- Koordinator för Påverkardagen
projektarbetare Marjut Eskola
marjut.eskola2@vantaa.fi
tfn 050 312 4501

<http://www.vantaa.fi/vaikuttaja-paiva>

- Påverkardagens arbetsgrupp
  - Ahtee Eeva, (finska) ungdoms- och vuxenutbildningen
  - Eriksson-Pulkkinen Mia, svenskspråkiga tjänster
  - Ilola Noora, miljökonsult vid bildningsväsendet
  - Kela-Piironen Virva, (finska) grundläggande utbildningen
  - Viilomaa Päivi, ungdomsservicen
  - Åkerfelt Tiina-Liisa, småbarnspedagogiken

Tilläggsmaterial

(delvis på finska)

- Vantaan kaupungin resurssiviisauden tiekartta
- Sivistystoimen toteutussuunnitelma Vantaan resurssiviisauden tiekartan tavoitteiden toteuttamiseksi

BEGREPP

Ekosocial bildning.

Ekosocial bildning är att göra sådana val som följer principerna för en hållbar utveckling och att kunna ta hand om sig själv, leva i harmoni med andra och förstå effekterna av sina val också ur ett globalt perspektiv.

Ett kolneutralt Vanda 2030

Minskning av växthusgasutsläpp som uppstår i kommunens område (koldioxid, metan och dikväveoxid) med 80 procent jämfört med nivån 1990 och kompensering av utsläpp som ännu uppstår till exempel genom att finansiera projekt på annat håll som siktar på låga koldioxidutsläpp. Växthusgasutsläppen år 1990 var 1076 ktCO₂- ekv. Målet för år 2030 är 215 ktCO₂- ekv. www.hsy.fi/paastot

Cirkulär ekonomi

Cirkulär ekonomi är en modell där produktionen planeras så att inget avfall uppstår. Produkter, komponenter och material cirkulerar så länge som möjligt och de behåller sitt värde. I stället för att fokusera på ägande utgår konsumtionen från hur tjänster används – genom att dela, hyra, och återanvända. Cirkulär ekonomi minskar behovet av jungfruligt material.

Förhållande till naturen

Med förhållande till naturen avses samspelet mellan en individ eller grupp och naturen. I definitionen ingår empati för djur, känslan av att vara ett med naturen, ansvarskänsla för miljön och att finna njutning i naturen.

BEGREPP

Materialeffektivitet

Med materialeffektivitet avses att producera mer av mindre och spara på miljön. Målet är att använda så lite material, råvaror och energi som möjligt. Samtidigt vill man också minska den skadliga inverkan på miljön som en produkt eller tjänst kan ha under produktens eller tjänstens hela livscykel.

Smarta resval

Med smarta resval avses att man tar sig fram på ett smidigt, tryggt, miljövänligt, sunt och ekonomiskt sätt som sparar på miljön. Till fots, cykel, kollektivtrafik eller samåkning – alla är smarta resval. Det väsentliga är att på ett vettigt sätt sammanlänka sina resor och välja det lämpligaste färd sättet i respektive situation.

Resurssmarthet

Resurssmarthet betyder en förmåga att använda naturresurser med eftertanke och på ett sätt som främjar välmåendet och en hållbar utveckling. Resurssmarthet är ett mer heltäckande begrepp än resurseffektivitet och det omfattar också ökningen av hållbart välmående.

Miljöledning

Miljöledning är systematisk verksamhet för att förbättra hanteringen av de miljöverknningar och -risker som orsakas av en grupp. Miljöledning är ett delområde inom ledarskapet där miljösystem kan användas som arbetsredskap.